

## 60 . Cristuru Secuiesc | Județ: Harghita | Punct: Casa Lengyel | Anul: 2007

**Anul:** 2007

**Cod RAN:** 83534.26

**Perioade:** Evul Mediu, Perioada modernă, Monumente - Restaurare

**Epoci:** Evul Mediu, Monumente Restaurare, Perioada modernă

**Tipuri sit:** tip neprecizat

**Categorii sit:** Domestic

**Autori:** Livia Borbála Orbán, Zsolt Körösfői, Attila Székely

**Instituții:** Muzeul Orășenesc "Molnár István", Cristuru Secuiesc, Muzeul Orășenesc "Molnár István", Cristuru Secuiesc, Instituție Nedefinită

### Rezumat

În partea nordică a centrului din Cristuru-Secuiesc (platforma târgului vechi), vis-à-vis de parohia catolică, este situată una dintre cele mai vechi clădiri baroce, cunoscută localnicilor sub numele de Casa Lengyel. În iunie 2007, proprietarul casei a inițiat lucrările de renovare la aripa nordică a clădirii, a schimbat țevile de canalizare introduse cu opt ani în urmă, plănuiind prelungirea nordică acestora. S-a trasat o singură secțiune pe traseul conductei de canalizare ajungându-se la nivelul de călcare al sec. XIX.

### Raport

În partea nordică a centrului din Cristuru-Secuiesc (platforma târgului vechi), vis-à-vis de parohia catolică, este situată una dintre cele mai vechi clădiri baroce, cunoscută localnicilor sub numele de Casa Lengyel.

Primul ei proprietar cunoscut a fost Gusztáv Gamerra care, la sfârșitul sec. XIX, a cedat clădirea Școlii pedagogice (care avea diverse reședințe în oraș), ca mai apoi să o vândă familiei Lengyel. Árpád Lengyel, care lucra ca și medic general între anii 1889-1945, a locuit în această casă, activitatea sa de mai mult de o jumătate de secol fiind trecută în revistă și amintită și astăzi.

Vestigiile arheologice descoperite în acest loc sunt cunoscute din anul 1999, când ele au fost transportate în Muzeul "Molnár István", o dată cu începerea lucrărilor de renovare de către Péter Kádár, care a inițiat - pentru canalizare - săparea unor gropi/galerii de-a lungul fațadei nordice a clădirii până la intrarea pivniței. El a anunțat muzeul privind lucrările de renovare, însă când Attila Székely a ajuns la fața locului, a reușit să examineze doar pământul aruncat afară, care a rămas în urma galeriei neacoperite, din care a colectat fragmentele ceramice specifice (datându-le între sec. XV-XIX), respectiv, câteva fragmente (sec. XV-XVI) cu motive necunoscute până atunci. Attila Székely a deschis secțiunile mici arheologice în zona nesăpată, de sub terasă, dar, din păcate, în jurnalul lui arheologic a supraviețuit doar o singură schiță despre o casetă deschisă.

Din caseta deschisă a fost adus la suprafață un material arheologic relativ redus, însă la o ad. de 1,10 m, s-a descoperit podeaua lutuită de 0,10-0,15 m grosime a unei locuințe. În podeaua lutuită s-a săpat o groapă pentru stâlp de 0,08 m adâncime și cu 0,20 m diametru, iar în umplutura sa s-au păstrat niște fragmente de lemn carbonizat.

În iunie 2007, proprietarul casei a inițiat lucrările de renovare la aripa nordică a clădirii, a schimbat țevile de canalizare introduse cu opt ani în urmă, plănuiind prelungirea nordică acestora. După ce a anunțat M Cristuru-Secuiesc, în 7 iunie am trasat o secțiune arheologică de 4,50 x 1,40 m pe traseul conductei de canalizare, la intrarea vestică a clădirii, în fața terasei cu timpanon. Din fața terasei am eliminat stratul de flori în grosime de 0,15-0,20 m, după care am ajuns la stratul superior de dărâmătură (stratul de humus

---

negru închis al acestuia din urmă este de 0,10 m grosime, urmat de un strat conținând dărâmături de cărămizi). La o adâncime de 0,20 m și într-o grosime de 0,05-0,06 m a urmat un strat compact de pietriș, care probabil a reprezentat un nivel de călcare mai recent.

La o adâncime de 0,30-0,35 m față de nivelul trotuarului, am ajuns la nivelul de călcare de aceeași vârstă cu terasa cu timpanon din sec. XIX. La acest nivel s-au găsit pietre plate de diferite mărimi, așternute în sol nisipos, amestecate cu pământul de culoare neagră, conținând pe-alocuri pete de cărbune.

Dintr-o cauză necunoscută, nivelul de călcare n-a fost pavat până la piloni. Până la o înălțime de 0,20 m față de nivelul de călcare din sec. XVIII, cei doi piloni au fost îngroșați. Pe această secțiune, partea exterioară a pilonilor a fost arcuită, iar în compoziția acestora s-au găsit pietre plate și țigle sfărâmate.

La colțul stâng al pilonului nordic, la o ad. de 0,58 m față de nivelul actual, am observat urma unui stâlp, iar la o distanță de 3,5 m am surprins conturul unui alt stâlp. Amândoua ar trebui să fie urme de stâlpi ale unei schelării de construcție din perioada construirii terasei din sec. XVIII.

Am surprins fundamentul celor doi piloni la o ad. de 0,94 m. Poate fi observat că partea interioară a pilonilor nu se îngroașă spre fundament, ci spre laturi, în corcondanță cu forța expansivă laterală a terasei.

La o ad. de 0,09 m față de fundamentul pilonului nordic au ieșit la iveală urmele unei grinzi carbonizate, în jurul căreia s-au găsit fragmente de ceramică din sec. XV. În partea nordică a secțiunii arheologice, la o ad. de 0,20 m față de fundamentul pilonului am atins stratul negru steril.

Rașchetând grundul secțiunii, la mijlocul ei a apărut un complex cu contur negru-gălbui, conținând și fragmente de cărămizi. Perpendicular intrării am secționat complexul și la 1,90 m față de nivelul actual am surprins partea de jos a complexului, săpată într-un strat nisipos gălbui.

Privind suprafața mică de cercetare n-am putut deduce observații amănunțite despre complex, dar după forma și întinderea lui, presupunem că este vorba de un șanț care spre fund se îngusta. Marginile șanțului au fost greu depistabile, datorită - probabil - folosirii lui îndelungate. Am dezvelit umplutura până la stratul nesăpat, steril din punct de vedere arheologic. Șanțul era direcționat NNE-SSV, săpat la o ad. de 0,68 m în stratul negru, cu o lățime de 2,60 m, cu fund îngust și rotunjit. Din umplutura șanțului am adunat un material arheologic foarte sărac, constând din fragmente ceramice atipice, puternic fragmentate, pe baza cărora îl datăm ca fiind de aceeași vârstă cu grinda carbonizată descoperită sub fundația pilonului nordic. Funcționalitatea șanțului n-am putut-o determina.

După informațiile date ulterior de fiul proprietarului, în timpul renovării părții superioare a terasei, învelișul de cărămidă a unui pilon s-a surpat, lăsând vizibilă grinda de lemn interioară (constituind măduva pilonului). Pe aceasta putea fi observată o dată incizată orizontal din care primele două cifre au fost descifrabile: 16... Deoarece terasa aparține de sec. XVIII, trebuie să presupunem re folosirea ulterioară a grinzii.

---

### ***Informații suplimentare online***

[Raportul 3878 din cronică.cimec.ro](http://raportul3878.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)

---